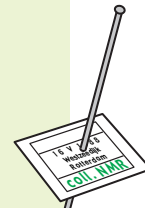

Afzeiken, de kuddegeest en exactitudes

JELLE REUMER *

[Column]

Fijn, de scholen zijn weer begonnen. Vanaf dat moment heeft ons land weer zijn oude en vertrouwde structuur terug. De files staan er weer, de kranten hebben weer hun normale formaat, de vakantiekrachten kunnen de post niet meer verkeerd bezorgen en het weer is weer waardeloos. Heerlijk, zo'n toestand van herkenbare structuur. Structuur geeft rust en zekerheid. Dat moeten ze bij de studentenverenigingen ook ooit bedacht hebben. En sindsdien kennen ze daar het fenomeen ontgroenen.

Een raar woord, dat ontgroenen, het geeft aan dat iets dat groen is van die nare kleur moet worden verlost. Kennelijk heeft groen een minder goede roep, onrijp, onaf, nog niet gereed voor het echte leven. De dikke Van Dale bevestigt dat onomwonden: het adjectief 'groen' betekent (behalve [1] de kleur die zich in het spectrum tussen geel en blauw bevindt), [2] onrijp (van vruchten), [3] vers (van andersoortig voedsel), [4] nog niet rijp (in figuurlijke zin van voortbrengselen van de geest), en [5] fris en levenslustig, darterl.

Welke vorm van groen dient nu bij het ontgroenen te worden weggesaneerd? Een eerstejaars student is geen vrucht en ook geen andersoortig voedsel, en dus blijven twee mogelijkheden over: het figuurlijke stadium van onrijpheid, en het levenslustige en darterle. Ik denk eerlijk gezegd dat beide vormen van groenheid worden ontgroend. Wanneer de feut na lang afzeiken eindelijk wordt toegelaten tot de rijen van de vereniging, is hij ontgroend en dus niet meer onrijp in figuurlijke zin, en met een beetje pech is ook de nodige levenslust en darterlheid wel met het onvermijdelijke bierkots weggespoeld. De feut is in een duidelijke structuur terechtgekomen.

Fijn, de colleges zijn ook weer begonnen, en daarmee is ook de komkommertijd in de media voorbij. Komkommers zijn ook groen, trouwens. De komkommertijd is dit jaar door diverse media weer goed benut in de jaarlijks terugkerende discussie voor of tegen het ontgroenen. Afgewogen redactionele stukken, stevast gevolgd door ingezonden brieven van oud-corpsballen en ex-VSV-meisjes, fel vóór of fanatiek tegen. Altijd leuk om te lezen: "Het is de bedoeling dat je boven jezelf leert uitstijgen." "Het is een mooi idee deel uit te maken van een besloten groep." "Het [ontgroenen] draagt allemaal bij aan de de-individualisering." (sic!)

Nu begin ik het te snappen. Wie niet in de gelegenheid is om zich in het Franse Vreemdelingenlegioen, bij het Korps Commandotroepen, in het trainingskamp bij Louis van Gaal of bij de USMarines door kolonel Jack Nicholson te laten de-individualiseren, kan daarvoor bij de corpora terecht.

De mens is een kuddedier. In de natuur is inpassing

in de groepsstructuur een kwestie van overleven. Een losse spreekw loopt meer kans door de kat te worden gepakt dan een spreekw in een zwerm. Een sardine in een school van 200.000 loopt minder risico dan een eenzaam rondzwemmende vis. Menselijk kuddegedrag is dus het zoeken naar (schijn)veiligheid. Massaal storten we ons in de vroege ochtend in de files op de A1 t/m de A58, in de zomer op de stranden van Scheveningen en Salou en in de winter op de skipistes van Morzine en Lech. Als lemmingen rijden we op de eerste mooie lentezaterdag naar Hoek van Holland en op *samedi noir* naar Avignon of nog verder. Zo bezien hoeven we niet te de-individualiseren. Maar het instinct doet vermoeden dat de mate van kuddegedrag omgekeerd evenredig is met de intelligentie. De echt slimme mens blijft op de eerste mooie lentedag lekker thuis, mijdt *samedi noir* alsof het om de zwarte dood gaat, en gaat nooit naar Lloret de Mar. Daar is dus een gat in de markt waar de studentenverenigingen handig inspringen. Laten we er ongezien (maar onbewezen!) vanuit gaan dat de gemiddelde student redelijk intelligent is - in elk geval zodanig intelligent dat hij Atheneum of Gymnasium heeft weten af te sluiten met een rijtje voldoende. Wanneer slim inderdaad ook individualistisch is, hebben we een probleem: op individualisten zit de maatschappij gemiddeld niet te wachten.

Ontgroeningsrituelen dragen dus hun steentje bij aan de opleiding van de jurist, de econoom, de bedrijfskundige en de arts. Zij de-individualiseren ten behoeve van de latere werkgever: de banken, de verzekeringsmaatschappijen, de provinciale en gemeentelijke afdelingen, de organisatieadviesbureaus, de arbo-diensten, de accountantskantoren. Daar heerst de gestructureerde orde en regelmaat van het krijtstreepak, de niet te fleurige stropdas, het anthracieten mantelpakje met halfhoge pumps en de goed gepoetste maar niet te dure brogue.

Waar dat eindigt is alleen door kunstenaars goed te verbeelden. Ari Versluis en Ellie Uyttenbroek weten op onnavolgbare wijze datgene in beelden te vangen wat de ontgroeners weten te de-individualiseren. In hun serie *Exactitudes* (zie www.exactitudes.com) worden mensen fotografisch vastgelegd die zich houden aan bepaalde dresscodes. In groepjes van (meestal) 12 personen (wellicht ware het in dit geval beter om te spreken van exemplaren) worden de gede-individualiseerden afgebeeld. Zoek het maar eens op en let vooral op de nummers 09 (de young executives), 54 (de corpo's), en 95 (de city girls, deze maand ook in M van *NRC Handelsblad*). Geniet ervan, en besef: in Rotterdam is 2008 het Groenjaar. Wat voor gevolgen zal dat wel niet hebben?[]

* [Nooit ontgroend en ook al niet in dienst geweest.]